לבנותו והא דתמרינן התם לסם דרך זה על זה כשהיה לו דרך ממקום אחר או שנתרצו לחלוק כן וכן הסכים הרמ"ך ז"ל ושאר רבותינו ז"ל ע"כ: **הגאון** רי"ף ז"ל פסק כרשב"ג וכן נראה דעת הרמב"ם ז"ל בפרק ג' מהלכות שכנים והלכך אם אחר אחד למחזיקו כיון שאין שיעור לכל אחד [ז] וטוב אחד שיעור הרואי לך ואני מטול השאר ונחלוק אפילו הכי אינו יכול לכופו משום דאמרי ליה מי כדמים וכו': ומפ היה חצר כיון שאין בה כדי לזה ולכדי לזה גם דינא דגוד או מגוד ליה גם לפי שיטתן שכנים נראה לי לפרוק משמיה דיתי שהרי נראין מני לפרוק משמיה ד' אמות לפחמי כן כתב ה"ר יונה ז"ל ומסתבר לי טעם הרב ז"ל כיון שהחצר נגרר אחר הבתים ובבתים נותנים לית דינא דגוד או מגוד שכשר נחלקים לכל אחד ואחד ביתו גם בחצר אינו יכול לכופו: **לא** שנו. הא דתמרינן תע"פ שכשיהם רוצים לג יחלוקו: **אלא** בברך א'. משום דל"ש לגמלם הקונטרסין כשיפרש החומש מן הגבילים או הגבילים מן הכתובים שלא ישאר עליה אחד משניהם חבירו על אגוד ואגן לא סבירא לן הכי אלא כי אמר חובע לנתבע גוד או אגוד אמרינן דינא קא"ל א ולא איכפת לן בנתבע בין אית ליה ובין ליה ומתני' דשני אחין היינו טעמא שהעני הוא התובע והוא אין יכול לומר לעשיר גוד את או אנא אגוד דהא ליה למיגד ולכן איבטל דינא דגוד או אגוד שהעשיר יאמר לו איני רוצה לגוד גוד אתה וכיון דלית ליה איבטל דינא דגוד או אגוד אבל אם היה העשיר תובע לעני ואומר לו גוד או אגוד הוה אמרי' ליה דינא קא"ל גוד ואי לית לך שבקיה ואיהו לגוד כללא דמילתא היכא שהתובע אומר גוד או אגוד לא איכפת לן בנתבע אי אית ליה למיגד או לית ליה דאי לית ליה יניח לתובע לגוד אמר אמימר הלכתא אית דינא דגוד ב' או אגוד ותניא נמי הבי כל שאילו יחלק ושמו עליו חולקין ואם לאו מעלין אותו בדמים תניא טול אתה שיעור ואני פחות שומעין לו רשב"ג אומר אין שומעין לו מ"ט דרשב"ג משום דאמר אי ברמי לית לי למיתן לך ואי במתנה לא ניחא לי דכתיב [ט]וישונא מתנות יחיה וקפסקי רבוותא דהלכתא כרשב"ג משום דמסתבר טעמיה: [י]ובכתבי הקדש אף על פי ששניהם רוצין לא יחלוקו: אמר שמואל לא שנו אלא בברך אחד אבל בשתי כריכות אם רצו לחלוק חולקין ואם לאו [כ] (כ) אית דינא דגוד או אגוד ודוקא (ג) לחלוק כגון תהלים ותורה אין חולקים אא"כ [רצו] דתרוייהו צריכי להאי ותרוייהו צריכי להאי אבל תהלים ותהלים תורה ותורה (לא) ע"כ חולקין (א) (דמצי למימר ליה גוד או אגוד): הג"ה עד סוף הפרק: אמר ליה רב אשי לאמימר והא רבין בר חנינא ורב דימי בר חנינא הויין להו תרי אמהתא חדא הוה ידעה אפויי ובשולי וחדא ידעה פילכי ונוולא וביסתרקי אתו לדינא קמיה דרבא ואמר להו לית דינא דגוד או אגוד אמר ליה שאני התם דמר ניחא ליה בתרוייהו ומר ניחא ליה בתרוייהו: תנו רבנן [ג] ב[מדביק אדם תורה ובניאים וכתובים כאחד דברי ר"מ ורבי יהודה אומר תורה בפני עצמה ובניאים בפני עצמן וכתובים בפני עצמן וחכמים אומרים כל [ג] אחד ואחד בפני עצמו אמר רבי מעשה והביאו לפנינו ס"ת ונביאים וכתובים מדובקים כאחד והכשרנום [ד] ומניח כדי לגול עמוד בתחלתו וכדי היקף בסופה ונותן בין כל חומש וחומש ארבע שיטין וכן בין כל נביא ונביא ובנביא של י"ב שלש שיטין [ה] ומתחיל מלמעלה ומסיים מלמטה [ו] שאם רצה לחתוך חותך תניא כל ג[הספרים נגללין מתחלתן ס"ת היא נגללת לאמצעיתה ועושה לה עמוד אילך ומתפין בידוסה ומתנה: גדבי' בגמ' תנו רבנן מדביק מדס תורה נביאים וכתובים כאחד דברי רבי מאיר ור"ש מעשה והביאו לפנינו תורה נביאים וכתובים והכשרנום ונותן בכל חומש וחומש ד' שיטין ובנביא של מרי עשר ג' שיטין ומסיים למטה ומתחיל למעלה שהרי ס כת למחוך חוקר: [ה] מדביק **אותה** וכו'. ולפ מייתין שמא יהיה נראה הכל נביא אחד: ומסיים מלמטה. בסוף הדף וכשיבא לכתוב הנביא האחר נתחיל הדף חינו מניח ריוח משום שיכול לחתכו בשני עמודי בשתי כריכות חולקין לאו בעל כרחו של א' מהם קאמר אלא בששניהם רוצין זכן הלכה במסקנא דשמעתא והא דתנן שני אחים א' עני וא' עשיר וכו' יש לרב יוסף הלוי ז"ל בה דקדוקים ואנחנו כתבנו בה דעתנו בגוט פשוט:

השכר לאמצע ואם עשאן לעצמן הרי עשיר אומר לעני קח לך עבדים וירחצו במרחץ קח לך זיתים וענבים ובוא ועשה בבית הבד שמע מינה דלית דינא דגוד או אגוד ובקשה לרב יהודה ופרקינן שאני התם דגוד איכא אגוד ליכא מאן דמוכח מכאן דלא אמר גוד או אגוד אלא בזמן שיד שניהם משגת לקנות אבל בזמן שהאחד עשיר ויכול לקנות ואחד עני ואין ידו משגת לא אמר גוד או אגוד ואגן לא סבירא לן הכי אלא כי אמר חובע לנתבע גוד או אגוד אמרינן דינא קא"ל א ולא איכפת לן בנתבע בין אית ליה ובין ליה ומתני' דשני אחין היינו טעמא שהעני הוא התובע והוא אין יכול לומר לעשיר גוד את או אנא אגוד דהא ליה למיגד ולכן איבטל דינא דגוד או אגוד שהעשיר יאמר לו איני רוצה לגוד גוד אתה וכיון דלית ליה איבטל דינא דגוד או אגוד אבל אם היה העשיר תובע לעני ואומר לו גוד או אגוד הוה אמרי' ליה דינא קא"ל גוד ואי לית לך שבקיה ואיהו לגוד כללא דמילתא היכא שהתובע אומר גוד או אגוד לא איכפת לן בנתבע אי אית ליה למיגד או לית ליה דאי לית ליה יניח לתובע לגוד אמר אמימר הלכתא אית דינא דגוד ב' או אגוד ותניא נמי הבי כל שאילו יחלק ושמו עליו חולקין ואם לאו מעלין אותו בדמים תניא טול אתה שיעור ואני פחות שומעין לו רשב"ג אומר אין שיעור אין בה כדי לזה ולכדי לזה גם דינא דגוד או מגוד ליה גם לפי שיטתן שכנים נראה לי לפרוק משמיה דיתי שהרי נראין מני לפרוק משמיה ד' אמות לפחמי כן כתב ה"ר יונה ז"ל ומסתבר לי טעם הרב ז"ל כיון שהחצר נגרר אחר הבתים ובבתים נותנים לית דינא דגוד או מגוד שכשר נחלקים לכל אחד ואחד ביתו גם בחצר אינו יכול לכופו: **לא** שנו. הא דתמרינן תע"פ שכשיהם רוצים לג יחלוקו: **אלא** בברך א'. משום דל"ש לגמלם הקונטרסין כשיפרש החומש מן הגבילים או הגבילים מן הכתובים שלא ישאר עליה אחד משניהם חבירו על אגוד ואגן לא סבירא לן הכי אלא כי אמר חובע לנתבע גוד או אגוד אמרינן דינא קא"ל א ולא איכפת לן בנתבע בין אית ליה ובין ליה ומתני' דשני אחין היינו טעמא שהעני הוא התובע והוא אין יכול לומר לעשיר גוד את או אנא אגוד דהא ליה למיגד ולכן איבטל דינא דגוד או אגוד שהעשיר יאמר לו איני רוצה לגוד גוד אתה וכיון דלית ליה איבטל דינא דגוד או אגוד אבל אם היה העשיר תובע לעני ואומר לו גוד או אגוד הוה אמרי' ליה דינא קא"ל גוד ואי לית לך שבקיה ואיהו לגוד כללא דמילתא היכא שהתובע אומר גוד או אגוד לא איכפת לן בנתבע אי אית ליה למיגד או לית ליה דאי לית ליה יניח לתובע לגוד אמר אמימר הלכתא אית דינא דגוד ב' או אגוד ותניא נמי הבי כל שאילו יחלק ושמו עליו חולקין ואם לאו מעלין אותו בדמים תניא טול אתה שיעור ואני פחות שומעין לו רשב"ג אומר אין שיעור אין בה כדי לזה ולכדי לזה גם דינא דגוד או מגוד ליה גם לפי שיטתן שכנים נראה לי לפרוק משמיה דיתי שהרי נראין מני לפרוק משמיה ד' אמות לפחמי כן כתב ה"ר יונה ז"ל ומסתבר לי טעם הרב ז"ל כיון שהחצר נגרר אחר הבתים ובבתים נותנים לית דינא דגוד או מגוד שכשר נחלקים לכל אחד ואחד ביתו גם בחצר אינו יכול לכופו: **לא** שנו. הא דתמרינן תע"פ שכשיהם רוצים לג יחלוקו: **אלא** בברך א'. משום דל"ש לגמלם הקונטרסין כשיפרש החומש מן הגבילים או הגבילים מן הכתובים שלא ישאר עליה אחד משניהם חבירו על אגוד ואגן לא סבירא לן הכי אלא כי אמר חובע לנתבע גוד או אגוד אמרינן דינא קא"ל א ולא איכפת לן בנתבע בין אית ליה ובין ליה ומתני' דשני אחין היינו טעמא שהעני הוא התובע והוא אין יכול לומר לעשיר גוד את או אנא אגוד דהא ליה למיגד ולכן איבטל דינא דגוד או אגוד שהעשיר יאמר לו איני רוצה לגוד גוד אתה וכיון דלית ליה איבטל דינא דגוד או אגוד אבל אם היה העשיר תובע לעני ואומר לו גוד או אגוד הוה אמרי' ליה דינא קא"ל גוד ואי לית לך שבקיה ואיהו לגוד כללא דמילתא היכא שהתובע אומר גוד או אגוד לא איכפת לן בנתבע אי אית ליה למיגד או לית ליה דאי לית ליה יניח לתובע לגוד אמר אמימר הלכתא אית דינא דגוד ב' או אגוד ותניא נמי הבי כל שאילו יחלק ושמו עליו חולקין ואם לאו מעלין אותו בדמים תניא טול אתה שיעור ואני פחות שומעין לו רשב"ג אומר אין

מסורת הש"ס

ו) מנחי טו ב) ברכ"י נגמ' ויתיב בגלגל אחר ע"ז:

קובץ הגהות

ב"ח (ו) ליה כל"ל: (ב) תי' לחלוק ומחק:
מא"ו [ג] ג"כ פי' הא דיכול לומר גוד או מגוד גוד אח ככל או אחי מגוד ככל אבל לחלוק ולהעלות בדמים אם אחד עוד ויפה אחר לו יכול לומר גוד אם לא רצו כיון דמרשיהו לריכין להאי ולהאי אבל יותר נראה להגיה ואי לא לית דינא דגוד כו' וקאי אלחלוק מעליהו בדמים וכן משמע בסוגיא בגמ' דקאי אלחלוק ע"ם בגמ' כשנתיחן רלין וכן ברי"ף משמע דמירי עתה בגוד או מגוד לענין הלכה כמ"ש למטה אלא ע"כ אין מוקמין דתני למימר גוד או מגוד [ב] ג"כ תע"פ ע"ש אלא יתן בגיתים וכתובים ע"ג מוהא ומנגילה משמע לקמן ה"ם בב' כריכות אבל בכרך ג' כשהן מדובקים יחד אינו נגמל תורה: [ג] ג"כ פי' כל אחד ואפר אל נביאים ושל כתובים ל"ל בפני עלמו: [ד] ג"כ פי' אם הוא כותב תורה ונביאים וכתובים כאחד: [ה] ג"כ בגמ' ומפיש מלמטה ומתחיל מלמעלה: [ו] ג"כ מיתה לרשב"ג הא אמר לעיל אבל בב' כריכות מוקמין ופ"ה כגון תורה בכרך ג' וכתובים בכרך ג' משמע אבל תורה ונביאים בכרך ג' אין מוקמין אפי' אשיהם כרוכין ול"ל אם כרוכין בשתי כריכות אלא ע"כ ל"ג ואפי' בכרך אחד ומתחיל מלמעלה: [ז] ג"כ שיל ובגמ': [ח] ג"כ ל' אחד: [ט] ל"ל בתעדפים: [י] ג"כ ואמת: [כ] ג"כ פי': [א] ויכול לאיבד למיירי כשהעני רוצה לגרום ולהלוות מעות לו הוא כמו עשיר:

חו"י (א) על כרחך מוקמין ולא מצי למימר כו' ל"ל. וי"ב אין הכרח להגיה ולא רק ר"ל אם אחד מהשנים בלפום וכבלך מצי למימר בעלוי דמים קא משמע ז ואפי ז לו לסיפך והיינו פי' גוד או מגוד ומ"מ מ"ם ע"ל ל"ע. ועיין ב"י:

אנ"ש מהר"ם [א] ג"ל שט"ם הוא וכן ל"ל אבל אי ל"ל עשיר לעני גוד או מגוד ל"ש דלית ליה דינא דגוד ליה דמי כייפינן ליה לעני שכן פסק הרי"ף ז"ל [ב]:

שלטי הגבורים

א העיטור כתוב מ"ש בחלוקת קרקעות כתב וקשיא לו על דברי רב אלפס:

ב כתב רבינו אלפי שהשובה לשיון בשותפין שנשתתפו דינא דגוד או מגוד ומי' כתב דבשכירו' נמי שיש דינא דגוד או מגוד שכתב אחד השוכר מחבירו מקצת שנה או שלש שתין כו דין חלוקה או ב' שכשרו מקום ג' בשותפות כל אחד מהם יכול לומר תניהו לומר או שכור ממני חלקך או אשכור אותך ואם יש כו דין חלוקה חלוקין ע"ש ותימה היאך יתלקו בחמישה דבר שאינו שלהם אלא בשכירות חשובה לרב אלפי היאך יוכל שתין כו ואין חלוקה ויש שם יתומים וגדולים וקטנים ונבלולים לרכים לחלוק ב"ד מעמידין להם אפוטרופוס ודנין להם גוד או מגוד וכתב"ם כתב שהשובה לנ"ל שיין ניתומים גוד או מגוד שתין אפוטרופוס דשלי למכור חלקו וכ"כ ר"ת:

המאור הגדול

דינא דגוד או איגוד מעיקרא קס"ד דאיתיה בשתי כריכות וכיוצא בה בגון תורתי אמהתא שיוכל האחד לכוף את חבירו לחלוק ביניהם בכח דינא דגוד או איגוד שיאמר לו אני אתן ר' סלעים או עשרים ואקח החלק היפה מהם בדמים הללו משוך אתה אותו בכך ועל ברחו יש לו למשוך או להמשיך בדמים הללו והיינו דא"ל אביי לרב יוסף הא דרב יהודה דשמואל היא דקס"ד דשמואל דאמר חולקין בשתי כריכות על כרחו של א' מהם קאמר ועל דרך זה שאמרנו ודחינן ליה דליכא ראיה כיון דתרגמא רב שלמן כששניהם רוצין ומסקנא בתר דאיפסיקא הלכתא דאית דינא דגוד או איגוד אתי למירמא עלה מעובדא דהנך תרתי אמהתא דרבין ורב דימי שהיה א' מהם רוצה לכוף את חבירו לחלוק ביניהם ולמשוך החלק היפה בדמים יתודעים או להמשיכו לחבירו ואמר להו רבא ליח דינא דגוד או איגוד ועמדו ביניהם בשתוף ולא היתה להם חלוקה בהן ודחינן ליה להאי סברא ואמרי' דכה"ג לאו דינא דגוד או איגוד בשני דברים המשמשין מעין דבר א' כגון שתי כריכות בכתבי הקדש בכרך זה תורה ובכרך זה נביאים או כתובים או תרתין אמהתא כעין ההוא עובדא דרבין ורב דימי דלמר מיבעי ליה הא והא דלעולם לא הוי דינא דגוד או איגוד עד שיאמר משוך את הכל או אמשוך את הכל או שיאמר בכל חלק וחלק בפני עצמו משוך או אמשוך אבל בחלק א' לעולם בדמים בין הרע והיפה כדי שימשוך הא' לעצמו וימשוך השני לחבירו אין זה דינא דגוד או איגוד ואותן השותפין רבין ורב דימי לא היו רוצים ולא א' מהם להמשיך את שתיהם אלא למשוך את שתיהן זה לעצמו וזה לעצמו דלמר מיבעי ליה הא והא דלמר מיבעי ליה הא או לחלוק שתיהן בין שניהם והוא הדין שחבע א' מהם לחבירו לחלוק ביניהם בעלוי דמי היפה כדי שלא ישאר הא' ריקן מן האחר ולפיכך לא היה לו לדינא דגוד או איגוד אבל אם תבע א' מהם למשוך הכל ולהמשך הכל לעולם אית דינא דגוד או איגוד דאמר שמואל בשתי כריכות חולקין לאו בעל כרחו של א' מהם קאמר אלא בששניהם רוצין זכן הלכה במסקנא דשמעתא והא דתנן שני אחים א' עני וא' עשיר וכו' יש לרב יוסף הלוי ז"ל בה דקדוקים ואנחנו כתבנו בה דעתנו בגוט פשוט:

ועוד דינא דגוד או מיגוד מעיקרא קס"ד לאימיה בשתי כריכות וכו': **אמר** כהוסב מי לא ידע בכל אלא בכל כרוך דכרים לא ניכל מן הטעות שהכרכים טועים בו אלא הוה לריך לפרש שתי התמהות שתין עושות אלא בכרך אחד ולא בשתי כריכות בשתין עושות אלא בשתי כריכות אחת ולא בשתי כריכות בשתין עושות בשתי כריכות ויש עוני ניישנו שתפי' בשתים עושות בשתי כריכות ומעיקרא קס"ד שים בשם בי דינא דגוד או מיגוד אי לאו דינא הוא אין דין חלוקה כיון שאחת מהן תורה ואי מהן נניחים שתין השותפין כופין זה את זה לחלוק עתקלין בשני עתקלין ואפי' בשני בתי חלוקה בשתין אחת מהן תורה ומשום דינא דגוד או מיגוד בעינן שתי כריכות ומכאן ואילך בכרך ג' אין מוקמין דינא דגוד או מיגוד שכתב אחד השוכר מחבירו מקצת שנה או שלש שתין כו דין חלוקה או ב' שכשרו מקום ג' בשותפות כל אחד מהם יכול לומר תניהו לומר או שכור ממני חלקך או אשכור אותך ואם יש כו דין חלוקה חלוקין ע"ש ותימה היאך יתלקו בחמישה דבר שאינו שלהם אלא בשכירות חשובה לרב אלפי היאך יוכל שתין כו ואין חלוקה ויש שם יתומים וגדולים וקטנים ונבלולים לרכים לחלוק ב"ד מעמידין להם אפוטרופוס ודנין להם ג